

• یادداشت •
• دکتر مجید فانی •

روند صعودی جذب سرمایه خارجی تا پایان سال ۱۴۰۰

ایران سال موفقی را در حوزه جذب سرمایه‌گذاری خارجی پشت سر گذاشته است. سال گذشته ۱۲میلیارد دلار جذب سرمایه‌گذاری خارجی به ثبت رسیده که حجم قابل توجهی از این سرمایه‌گذاری به سمت بخش پتروشیمی و نفت هدایت شده است. تئوری‌های متفاوتی در باب هدایت این سرمایه‌ها وجود دارد. که بن مایه یکی از این تئوری‌ها، بر پایه نقد جذب حداکثری سرمایه مستقیم خارجی به بخش انرژی کشور شکل گرفته است. در کشور مانینگاهای اقتصادی خرد و صنایع کوچک جزو زودبازده‌ترین بخش‌ها برای سرمایه‌گذاری هستند. در صورتی که سرمایه‌های خارجی جذب‌شده به سمت این حوزه‌ها برود، بیشترین اشتغالزایی ممکن ایجاد می‌شود. برای مثال اگر کشورهایی مثل ژاپن و کشورهای عضو اتحادیه اروپا برای تولید قطعات خودرو و تقویت صادرات آنها به ایران بایند، می‌توان منتظر تحول بزرگی در اشتغال کشور بود. همچنین گردشگری، هتل‌سازی و صنایع خرد دیگر هم به طرز قابل توجهی در مقایسه با صنایع مادری مثل پتروشیمی می‌توانند اشتغالزایی کنند. اما این حقیقت به این معنا نیست که سرمایه‌های جذب‌شده در حوزه انرژی کشور ضروری نیستند یا منجر به اشتغالزایی نمی‌شوند. سرمایه‌گذار خارجی نیازمند «تضمین» بازگشت سرمایه است و دادن این ضمانت به سرمایه‌گذار، در اوضاع کنونی کشور، در صنعت‌های مادر راحتتر است. ریسک سرمایه‌گذاری در صنایع مادر پایین‌تر از صنایع کوچک کشور است. درپایخ به برخی انتقادها به جذب حداکثری سرمایه خارجی در حوزه نفت و انرژی، باید گفت یکی از سیاست‌های جذب سرمایه از دست ندادن سرمایه‌گذار است. وقتی سرمایه‌گذار خارجی ما به هر علتی حوزه نفتی را در ایران برای سرمایه‌گذاری انتخاب می‌کند، باید به این انتخاب احترام گذاشت و به برنامه‌ریزی‌های بلندمدت دیگر برای ورود سرمایه‌گذار به بخش صنایع خرد کشور اندیشید. «شفافیت اقتصادی» هم عامل مهم دیگری در جذب سرمایه‌گذار خارجی است. زمانی که اقتصاد کشوری دچار رانت و فساد شود و البته، ۱۰۰ درصد دولتی باشد، ریسک سرمایه‌گذاری در آن بالا می‌رود و طبیعتا جذب سرمایه پایین می‌آید. اگرچه برای رشد جذب سرمایه خارجی در کشور تا پایان سال ۱۴۰۰ نمی‌توان عدد و رقم دقیقی مشخص کرد، اما می‌توان به ضرس قاطع گفت که این روند صعودی خواهد بود. تا جایی که حتی رشد دوباره میزان جذب سرمایه خارجی تا پایان سال ۹۶ هم دور از ذهن فعالان اقتصادی نیست.

نایب‌رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق ایران

• یادداشت •
• دکتر زهر اکبری •

نمی‌توان خلاف جریان سرمایه‌پذیری دنیا شنا کرد

از آنجا که سرمایه داخلی نیز به دنبال سود بالاست، هدایت آن به سمت بخش صنعت نیازمند الزامات فراوانی است. تنها راه تحول بخش‌های مختلف اقتصاد ایران ورود سرمایه خارجی است، چه از سوی ایرانیان خارج از کشور و چه از سوی کشورهای اروپایی، که می‌تواند به تحول در اقتصاد ایران کمک کند. البته باید پذیرفت که ورود این سرمایه‌ها در قالب اموال و دارایی و تکنولوژی می‌تواند در عین تولد صنایع جدید، به خروج برخی بنگاه‌های قدیمی ایران از چرخه تولید منجر شود. از دیگر سو، سرمایه‌بر بودن صنایع جدید به تولید با تعداد کمتری کارگر می‌انجامد، که ویژگی اصلی تولید سرمایه‌بر است. اما در یک دوره طولانی در آن صنعت اشتغال پایدار را پدید می‌آورد که این مورد مهم‌تر از هر خردساد دیگری می‌تواند پویایی اقتصاد ایران را تضمین کند. اینکه منتقدان دولت به بهانه سرمایه‌بر بودن صنایع نوین به ورود سرمایه خارجی و خطوط تولید مدرن به کشور انتقاد می‌کنند موضوع تازه‌ای نیست، اما اینکه به این بهانه بخواهیم خلاف جریان آب شنا کنیم قابل قبول نیست چراکه روش توسعه صنعتی در همه کشورها و مدل‌های موفق همین است و راهی نداریم جز ورود سرمایه خارجی برای تبدیل صنایع قدیمی و ورشکسته ایران به نمونه‌های مدرن که قادر باشند تولیدات کیفی را با استاندارد روز جهان تولید کنند. شکاف تکنولوژیک کالاها و خدمات اگر از طریق ورود سرمایه خارجی و تاسیس کارخانه‌های مدرن و تولید محصولات پیشرفته حل نشود، از طریق قاچاق تأمین می‌شود چراکه بخشی از جامعه علاقه‌ای به خرید محصولات قدیمی ساخت کارخانه‌های داخلی ندارند. در عین حال در بخش‌هایی مثل مناطق مرزی و محروم که سرمایه‌گذار میلی به ورود به آنجا ندارد دولت باید شخصا ورود کند و در زمینه انباشت سرمایه و تکنولوژی به مناطق محروم کمک کند تا ضمن ایجاد اشتغال، زمینه افزایش مشارکت در اقتصاد را فراهم آورد.

اقتصاددان و مشاور وزیر کار

افزایش دارایی بازنشستگان کشوری با خرید ۶۰بوئینگ جدید

در هفته‌ای که گذشت قرارداد خرید ۶۰ فروند هواپیمای ۷۳۷ بوئینگ امضا شد. به گزارش ایسنا، این قرارداد میان شرکت هواپیمایی بوئینگ و شرکت آسمان، متعلق به صندوق بازنشستگی کشوری، به امضا رسید و وزیر کار در مراسم امضای آن اعلام کرد که ۹۵ درصد تأمین مالی این قرارداد توسط بوئینگ فاینانس می‌شود و ۵ درصد دیگر را شرکت آسمان می‌پردازد. به گفته ربیعی، در حال حاضر ۴ میلیارد دلار از محل فروش بلیت به مسافران ایرانی نصب شرکت‌های خارجی می‌شود که با تأمین نیازهای مسافران ایرانی از طریق شرکت‌های هواپیمایی داخلی از خروج این ارز جلوگیری می‌شود.

زندگینامه

معیشت و زندگی

سرمایه‌گذاری خارجی، شتاب گرفته است

آمارهای نهادهای داخلی و خارجی از رشد جذب سرمایه‌های خارجی و تاثیرات محتمل آن بر افزایش سرانه درآمد ایرانیان و نیز بهبود معیشت نیروهای مولد خبر می‌دهد

اولین نیروگاه‌های خورشیدی کشور با سرمایه خارجی راه‌اندازی می‌شوند

سیدحمید حسینی
دبیرکل اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق

باشد. پیش از این، برای اینکه یک شرکت خارجی بایک تولیدکننده جذب سرمایه خارجی نیاز به واسطه‌های مختلفی بود، اما امروزه این شرکت‌ها می‌توانند مستقیما با یک واحد نساجی داخلی در کشور طرح مشارکت بریزند. حال شرکت‌های خارجی و انواع برندها می‌توانند با حضور در صنایع نساجی و انتقال خطوط تولیدی‌شان به داخل کشور، جهت رعایت قانون حداقل ۲۰ درصد تولید در داخل، رونق از دست‌رفته را به این صنعت بازگردانند. ما روند روبه‌رشدی در پیش گرفته‌ایم تا جایی که می‌توانم از ورود ماشین‌آلات جدید به واحدهای تولیدی خبر دهم. برای جذب و هدایت سرمایه خارجی در همه نقاط بازار و صنایع داخلی باید صبور باشیم. گام اول را برداشته‌ایم؛ تفاهم‌نامه‌ها امضا شده‌اند. حال در ادامه باید بر انتقال تکنولوژی متمرکز شویم که بعد از ورود سرمایه‌گذار به کشور منتقل می‌شود. فراموش نکنیم که زمانی برای ساخت توربین، زمینس راه به بازار داخلی آوردیم و حال خود تأمین‌کننده برقمان هستیم. همکاری، تعامل سازنده با دنیا، و برنامه‌ریزی و دانش فنی، عوامل اولیه برای رشد اشتغالزایی از طریق جذب سرمایه خارجی به شمار می‌روند که ما در نظر گرفتن آنها می‌توانیم به‌مرور در جهان حرفی با رفتن داشته‌باشیم.

به‌تازگی ایران گام بلندی در جهت جذب سرمایه خارجی برداشته است. طبیعی است که اولین تفاهم‌نامه‌های امضاشده در این زمینه مربوط به حوزه صنایع مادر باشند. سرمایه‌گذار خارجی مادامی که به بازگشت سرمایه خود در کشوری مطمئن نباشد، آن کشور را هدف قرار نمی‌دهد. یکی از مهم‌ترین عللی که عهده‌تأمین مالی کشور توسط سرمایه‌گذار خارجی در زمینه نفت، گاز و فولاد بوده همین است. اما روند جذب و هدایت سرمایه به سمت صنایع کوچک رو به بهبود است. برای مثال، باید از تفاهم‌نامه‌ای خبر دهم که این روزها با کره جنوبی در حال امضا شدن است و به موجب آن، تأمین مالی گسترده‌تری در صنایع غیر مادر رخ خواهد داد. در حال حاضر برای اولین بار در کشور نیروگاه‌های خورشیدی با جذب سرمایه خارجی در حال شکل‌گیری هستند. در حوزه خودرو نیز اتفاقات خوبی افتاده است. سیتروئن، پژو و فولکس واگن در ایران شرکت‌های مشترک تشکیل داده‌اند و آماده ارائه خدمات خود هستند. این روند اگر ادامه پیدا کند، پای ایران به بازار جهانی باز می‌شود و اشتغالزایی قابل توجهی در کشور آغاز می‌شود. نساجی می‌تواند هدف بعدی سرمایه‌گذاران خارجی

اگر نگوئیم یک تکان اساسی، باید به صراحت بگوئیم اقتصاد ایران بعد از اجرای برجام گام‌هایی جدی به سوی رشد و البته استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی برای توسعه برداشته است. وقتی آمارها می‌گویند از ۲۷ دی‌ماه که برجام اجرا شده تا همین اریدهشت‌ماه امسال، ۷۷ طرح با بیش از ۵ میلیارد دلار سرمایه خارجی ثبت شده، می‌توان تصدیق کرد که برجام اثری ملموس بر اقتصاد کشور داشته است. آنگاه که زیرمجموعه سازمان ملل است می‌گوید اقتصاد ایران در جذب سرمایه خارجی در سال ۲۰۱۶ توانسته رتبه دوم خاورمیانه و آفریقا باشد. فایننشیال تایمز، روزنامه چاپ لندن، هم می‌گوید ایران در سال گذشته میلادی ۱۲/۲ میلیارد دلار سرمایه خارجی جذب کرده است. دولت با وجود موانعی که برای تحقق تمام‌وکمال اثرات برجام بر سر راه خود داشته، توانسته تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی کشورهای دیگر در ایران را به ریل اصلی خود بازگرداند. گزارش زیر و مجموعه یادداشت‌هایی به قلم سیدحمید حسینی دبیرکل اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق، حسین وثوق ایرانی نایب‌رئیس اول کمیسیون احداث و خدمات فنی و مهندسی، مجید فانی نایب‌رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق ایران، زهرا کریمی استاد اقتصاد دانشگاه مازندران و مشاور وزیر کار، سیدحسین سلیمی رئیس هیئت‌مدیره انجمن سرمایه‌گذاری‌های مشترک ایرانی و خارجی، و محمد لاهوتی نایب‌رئیس کنفدراسیون صادرات، پرونده ویژه این شماره آینه‌نو در باره رونق سرمایه‌گذاری خارجی در کشور و ضرورت‌ها و اولویت‌های آن را تشکیل می‌دهند.

• فرشاد عزیزی •
• خبرنگار •

۲۷ دی‌ماه که برجام اجرا شده تا همین اریدهشت‌ماه امسال، ۷۷ طرح با بیش از ۵ میلیارد دلار سرمایه خارجی ثبت شده، می‌توان تصدیق کرد که برجام اثری ملموس بر اقتصاد کشور داشته است. آنگاه که زیرمجموعه سازمان ملل است می‌گوید اقتصاد ایران در جذب سرمایه خارجی در سال ۲۰۱۶ توانسته رتبه دوم خاورمیانه و آفریقا باشد. فایننشیال تایمز، روزنامه چاپ لندن، هم می‌گوید ایران در سال گذشته میلادی ۱۲/۲ میلیارد دلار سرمایه خارجی جذب کرده است. دولت با وجود موانعی که برای تحقق تمام‌وکمال اثرات برجام بر سر راه خود داشته، توانسته تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی کشورهای دیگر در ایران را به ریل اصلی خود بازگرداند. گزارش زیر و مجموعه یادداشت‌هایی به قلم سیدحمید حسینی دبیرکل اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق، حسین وثوق ایرانی نایب‌رئیس اول کمیسیون احداث و خدمات فنی و مهندسی، مجید فانی نایب‌رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق ایران، زهرا کریمی استاد اقتصاد دانشگاه مازندران و مشاور وزیر کار، سیدحسین سلیمی رئیس هیئت‌مدیره انجمن سرمایه‌گذاری‌های مشترک ایرانی و خارجی، و محمد لاهوتی نایب‌رئیس کنفدراسیون صادرات، پرونده ویژه این شماره آینه‌نو در باره رونق سرمایه‌گذاری خارجی در کشور و ضرورت‌ها و اولویت‌های آن را تشکیل می‌دهند.

■ **جذب ۳/۳۷ میلیارد دلار خارجی در سال ۲۰۱۶از سوی ایران**
آنکتاد (UNCTAD) یک نهاد دائم و بین‌دولتی است که مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۶۴ آن را تأسیس کرد. این نهاد به مجمع عمومی سازمان ملل متحد و شورای اقتصادی و اجتماعی گزارش می‌دهد و همچنین بخشی از گروه توسعه سازمان ملل متحد است. آنکتاد در گزارش سرمایه‌گذاری جهان ۲۰۱۷ اعلام کرد ایران بیش از ۳/۳۷ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۱۶ جذب کرده است. این میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۱۶ جذب شد، سالی که تحریم‌های هسته‌ای علیه ایران خاتمه یافت. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ایران چندین سال رو به کاهش بود، اما در سال ۲۰۱۶ از رشد ۶۴ درصدی در مقایسه با ۲۰۵۰/۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ برخوردار شد. در مقابل، برآورد شده تنها ۱۰۴ میلیون دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی از کشور خارج شده که در مقایسه با ۱۲۰ میلیون دلار در سال ۲۰۱۵ کاهش داشته است. در سال میلادی گذشته ۳۷ توافق سرمایه‌گذاری بین‌المللی امضا شد و ترکیه با ۷ قرارداد در صدر فهرست سرمایه‌گذاری خارجی قرار گرفت و ایران با ۳ قرارداد در رتبه دوم قرار گرفت.

■ **تصویب اجرای ۱۷۲ سرمایه‌گذاری خارجی در کمتر از چهار سال**

طبق آنچه وزارت صنعت اعلام کرده، به منظور جذب سرمایه خارجی ۱۷۲ طرح با سرمایه‌گذاری خارجی به ارزش ۸ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار از ابتدای شهریور ۹۲ تا اواخر اریدهشت‌ماه ۹۶ در دولت یازدهم به تصویب رسید. ۳۶ مورد از این طرح‌ها در سال ۹۴ و با یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار، ۶۵ مورد به سال ۹۵ و با سرمایه خارجی ۵ میلیارد و ۳۲ میلیون دلار، و ۷۷ مورد پس از توافقنامه برجام با میزان سرمایه ۵ میلیارد و ۵۳ میلیون دلار تصویب شدند. از سوی دیگر تعداد طرح‌های در دست اجرا با استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی از شهریورماه ۹۲ تاکنون ۸۹ طرح است که ۲۳ طرح مربوط به سال ۹۴، ۳۸ طرح مربوط به سال ۹۵ و ۴۴ طرح دیگر مربوط به پس از برجام هستند. همچنین تعداد واحدهای در حال بهره‌برداری در همین حوزه ۸۳ طرح است که ۱۳ طرح آن در سال ۹۴ و ۳۳ طرح پس از برجام عمدتا به شکل افزایش سرمایه شرکای خارجی و یا سرمایه‌گذاری در شرکت‌های موجود بوده و ۲۷ طرح دیگر مربوط به سال ۹۵ است.

■ **ایجاد اشتغال و پراکندگی جغرافیایی سرمایه‌گذاری‌ها**
اشتغال پیش‌بینی‌شده مصوب برای این طرح‌ها، از ابتدای شهریور ۹۲ تاکنون، ۲۲ هزار و ۱۶۳ نفر است که پنج هزار و ۴۱ نفر برای سال ۹۴، ۹ هزار و ۹۴۱ نفر برای سال ۹۵ و تعداد ۱۱ هزار و ۴۵۲ نفر برای پس از برجام پیش‌بینی شده بود. پراکندگی جغرافیایی برخی طرح‌های دارای سرمایه‌گذاری خارجی از ابتدای سال ۹۳ تا پایان سال ۹۵ در استان‌های آذربایجان غربی، اصفهان، البرز، خراسان شمالی، زنجان، سیستان و بلوچستان، قزوین و کردستان بوده است.

حسین وثوق ایرانی
نایب‌رئیس اول کمیسیون احداث و خدمات فنی و مهندسی اتاق بازرگانی

کنیم. اشتباهات دولت قبل هم مزید بر علت شد تا عقب‌ماندگی ما عمیق‌تر شود. لذا حرکت‌های مثبت دولت فعلی ظهور و بروز بیشتری می‌یابد. درواقع به خاطر اینکه در سال‌های قبل از دولت جناب آقای روحانی کار بزرگی انجام نشده، اقدامات ریزدرشت دولت یازدهم بیشتر به چشم می‌آید. نکته چهارم اینکه بخش عمده این جذب سرمایه در بخش نفتی است. این هم برمی‌گردد به مشکلات بزرگ این صنعت. ۱۵-۲۰ سال بود که در حوزه نفت سرمایه‌گذاری بزرگی انجام نشده بود. اگر گفته می‌شود اکثر سرمایه‌گذاری‌های خارجی به او بگوئیم برو! بگوئیم چون در صنایع پایین‌دستی ما مشارکت نمی‌کنی، سرمایه‌ات را نمی‌خواهیم؟ قاعدتا این پاسخ‌ها منطقی نیست. نکته پنجم این است که در سال‌های اخیر، وضعیت اقتصادی کشور‌های اروپایی نیز دست‌کمی از ما ندارد. آنجا هم رکود عمیق است و سرمایه‌گذاران چندان رغب به سرمایه‌گذاری‌های جدید نیستند. همین مسئله باعث می‌شود آنها به ایران به چشم یک فرصت نگاه کنند. نکته ششم این است که ما در بخش گردشگری هم عقب‌ماندگی شدیدی داشتیم. افزایش ساخت‌وساز هتل‌های پنج‌ستاره با فضا ی برجام فراهم شده است. ایران دارای بیشترین جاذبه‌های گردشگری است و کشورهای سرمایه‌فرست به دنبال جذابیت‌های ایران هستند.